

รูปแบบการบริหารข่า่งงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคสู่

การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

โดย

อาจารย์ ดร.ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์นี้ได้รับการสนับสนุน

จากทุนอุดหนุนการวิจัยด้านการบริหารการศึกษา

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เจริญพระชนมพรรษา 7 รอบ 84 พรรษา

2557

Administrative Model of Provincial University Library Network for
Innovative Organization

By

Sakdipan Tonwimonrat, Ph.D

A Research Report Of Research Scholar Supporting in Educational
Administration, Department of Educational Administration in the Celebration on
The Auspicious Occasion of His Majesty the King's ⁸⁴th Birthday Anniversary

ชื่อเรื่อง : รูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่
การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม
ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์ ดร.ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์
สาขา : การบริหารการศึกษา
คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร, องค์กรแห่งนวัตกรรม

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 3. เพื่อศึกษาผลการยืนยันรูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคจำนวน 19 แห่ง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 304 คนประกอบด้วยผู้บริหาร บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมมีอยู่ 8 องค์ประกอบได้แก่ 1) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ 2) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ 4) บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาบุคลากร 6) วัฒนธรรมองค์กร 7) โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม 8) ระบบการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม
2. รูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์, วัฒนธรรมองค์กร และโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม มีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบระบบการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์, วัฒนธรรมองค์กร และโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม บุคลากรที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากรมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านวัฒนธรรมองค์กร และโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม
3. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้วยวิธีการระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) พบว่า ผู้บริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคแสดงความคิดเห็นและยืนยันรูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยสวนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ว่ามีความสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริงสอดคล้องกับทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

Research Title : Administrative Model of Provincial University Library Network for Innovative Organization

Researcher : Sakdipan Tonwimonrat, Ph.D

Concentration : Educational Administration

Keyword : Administrative Model, Innovative Organization

Abstract

The purpose of this research was to determine (1) The administrative components of a provincial university library network for innovative organization (2) The administrative model of a provincial university library network for innovative organization and (3) The results of the administrative model of a provincial university library network for innovative organization. Samples were taken from 19 provincial university library networks. The total of 304 respondents included directors, librarians, and library staff. The instruments for collecting the data were semi-structural interviews and opinionnaires. The statistics for analyzing the data included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis and path analysis.

The research results are as follows:

1. The administrative components for a provincial university library network for innovative organization are 1) effective leadership 2) an information technology and communication system 3) vision and strategic planning 4) effective human resources 5) human resource development 6) organizational structure 7) organizational culture and 8) an innovative support system.

2. The model of administrative components of a provincial university library network for innovative organization demonstrates a correlation among these components: an information technology and communication system, vision and strategic planning, an organizational structure and organizational culture, that directly affects an innovative support system, while effective leadership, effective human resources and human resource development indirectly affect an innovative support system.

3. The result confirms the administrative model of a provincial university library network for innovative organization by focus group discussion. Among the eight components of a model of provincial university library network for innovative organization are found: propriety, feasibility, accuracy, utility, accordance with relevant theories and research of conceptual frameworks.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากทุนอุดหนุนการวิจัยสาขาการบริหารการศึกษา ภาค
วิชาการบริหารการศึกษาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เจริญพระชนมพรรษา 7
รอบ 84 พรรษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร งานวิจัยสำเร็จลงได้จากความกรุณาของผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ หัวหน้าภาควิชาการ
บริหารการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ที่ปรึกษางานวิจัย คุณกัญญา
เปรมปรีดี ผู้ช่วยนักวิจัย อาจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ คุณณัชชา มณีวงศ์ คุณสมภพ สุขดี ที่
ช่วยเหลือในการทำงานวิจัย

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์
รักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจรายงานการวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความ
อนุเคราะห์สัมภาษณ์ประกอบการสร้างเครื่องมือ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณ สถาบันที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ
สถาบันที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลทั้ง 20 สถาบันที่เป็นสมาชิกข่ายงานมหาวิทยาลัยส่วน
ภูมิภาครวมทั้งคณะกรรมการอำนวยการข่ายงานมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วม
การประชุมยืนยันผลการวิจัย

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู
อาจารย์ที่อบรมสั่งสอนมอบแก่นักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมถึงสมาชิกข่ายงาน
มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค และครอบครัวต้นวิมลรัตน์ ที่ให้กำลังใจอย่างดียิ่งในการทำงานเสมอมา

อ.ดร.ศักดิพันธ์ ต้นวิมลรัตน์

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ข้อคำถามการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารองค์การ	7
ความหมายของการบริหาร.....	7
หลักการและแนวคิดการบริหาร	8
การบริหารการศึกษา.....	11
กระบวนการ ความสำคัญของการบริหารการศึกษา.....	14
การบริหารทรัพยากรด้านการศึกษา	17
รูปแบบการบริหาร	21
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรม	25
ความหมายและทฤษฎีของนวัตกรรม	25
ประเภทของนวัตกรรม	28
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรม.....	32
ความหมายขององค์การนวัตกรรม.....	32
ปัจจัยและองค์ประกอบของการเป็นองค์การนวัตกรรม	33

บทที่		หน้า
2	รายงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET).....	54
	ประวัติ ความเป็นมา	54
	วัตถุประสงค์การจัดตั้ง ภารกิจหลัก	54
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	60
	ระเบียบวิธีวิจัย	64
	แผนแบบวิธีวิจัย.....	64
	ประชากร	64
	กลุ่มตัวอย่าง.....	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	68
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	70
	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	72
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	73
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารรายงานห้องสมุด มหาวิทยาลัย	
	ส่วนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม	74
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบบริหารรายงานห้องสมุด	
	มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม.....	90
	ตอนที่ 3 รูปแบบการบริหารรายงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคสู่การ	
	เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมโดยการวิเคราะห์เส้นทางสาเหตุ	
	ความสัมพันธ์เชิง (Path Analysis).....	112
	ตอนที่ 4 ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารรายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วน	
	ภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม.....	115
5	สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	120
	สรุปผลการวิจัย.....	121
	อภิปรายผลการวิจัย.....	125
	ข้อเสนอแนะ.....	133

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	133
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	133
รายการอ้างอิง	134
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อ	140
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	143
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือการวิจัย และรายชื่อ	147
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	150
ภาคผนวก จ หนังสือขอตกลงเครื่องมือการวิจัย และรายชื่อสถาบัน.....	159
ภาคผนวก ฉ การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย	162
ภาคผนวก ช แบบสอบถามการวิจัยฉบับสมบูรณ์.....	170
ภาคผนวก ซ หนังสือขอเก็บข้อมูลการวิจัย และรายนามสถาบัน เก็บข้อมูลงานวิจัย.....	181
ประวัติผู้วิจัย	184

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรการวิจัย.....	65
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	66
3 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี.....	75
4 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	83
5 ข้อคำถามจากการสังเคราะห์ข้อมูล.....	84
6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	90
7 ระดับความคิดเห็นตามองค์ประกอบของการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาคสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม.....	93
8 ค่า KMO and Bartlett's Test.....	100
9 ค่าองค์ประกอบของการบริหารช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคสู่การ เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม.....	101
10 องค์ประกอบที่ 1.....	101
11 องค์ประกอบที่ 2.....	103
12 องค์ประกอบที่ 3.....	104
13 องค์ประกอบที่ 4.....	105
14 องค์ประกอบที่ 5.....	106
15 องค์ประกอบที่ 6.....	107
16 องค์ประกอบที่ 7.....	108
17 องค์ประกอบที่ 8.....	109
18 สรุปองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารช่างงานห้องสมุด.....	110
19 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม.....	112
20 การตรวจสอบค่าพารามิเตอร์แต่ละตัว ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	113
21 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	116
22 เหตุผลและข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านความถูกต้องครอบคลุม.....	117
23 เหตุผลและข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านความเหมาะสม.....	118
24 เหตุผลและข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านความเป็นไปได้.....	118
25 เหตุผลและข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านความเป็นประโยชน์.....	119
26 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวิจัย.....	163

สารบัญญภาพประกอบ

แผนภาพที่		หน้า
1	กระบวนการบริหาร (Process of Management).....	9
2	กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด เดมिंग.....	16
3	องค์ประกอบขององค์การนวัตกรรม ของนันทิ จิตสว่าง.....	38
4	องค์ประกอบขององค์การนวัตกรรมที่ยั่งยืน.....	40
5	โมเดลองค์การนวัตกรรมของไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์.....	41
6	องค์ประกอบรูปแบบการบริหารข่างานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคสู่การเป็น องค์การแห่งนวัตกรรม.....	111
7	รูปแบบสมมติของรูปแบบการบริหารข่างานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค สู่การเป็นองค์การแห่งนวัตกรรม.....	114
8	รูปแบบการบริหารข่างานห้องสมุด มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคสู่การเป็นองค์การแห่ง นวัตกรรม.....	115

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	63
3 แผนแบบการวิจัย.....	64